

FOTO: NICK BRANDT, COURTESY OF FOTOGRAFISKA

PLUS

När människan TAR ÖVER

De stora däggdjurens tillbakagång beror inte bara på tjuvjakt. Med sina nya bilder fokuserar djurfotografen Nick Brandt på ett helt annat problem.

Varför bytte du fokus?
 – Även jag, som jobbat så mycket i Afrika, förmådde länge inte lyfta blicken från tjuvjakten. Med åren växte insikten om att den dag tjuvjakten minskar – för att efterfrågan försvinner, eller för att tillgången på djur helt enkelt blir för liten – återstår ett större problem: befolkningstillväxten.
I utställningen *Inherit the Dust* återanvänder du dina egna fotografier genom att placera dem i miljöer som nyligen varit vildmark men som tagits över av människan.

– När jag först fick idén tänkte jag att jag kanske överdrev, men när jag sedan reste med den här tanken genom Kenya – och jag hade lika gärna kunnat välja Tanzania eller Etiopien – insåg jag att det var långt värre än jag befarat. Mina fotografier visar bara upp en liten bit av vad som faktiskt är på väg att hända: att naturen förintas av människorasens utbredning.
I den medföljande boken berättar du om en

orörd plats som när du återvände bara fyra månader senare hade hunnit exploateras.

– Sådan är verkligheten. Många får sin bild av Afrika från naturfilmer och ser fortfarande kontinenten som den stora, orörda vildmarken. Men människan har den olyckliga förmågan att breda ut sig vart än det finns plats.

Därmed anknyter du till debatten om antropocen – att människan sedan länge är kraften som formar planeten, snarare än tvärtom.

– Absolut. I Europa, Asien, Australien och Amerika har vi redan utrotat de flesta av de stora däggdjuren, i många fall för flera tusen år sedan. Och nu har vi en ekonomisk utveckling i Afrika som gör att samma sak upprepas där. Men man kan inte kritisera folk för att de vill uppnå vad vi uppnådde i vårt västerländska samhälle för länge sedan. I Afrika känner de att det är deras tur nu.

I boken ifrågasätter du dina egna motiv: »Sörjer jag bara förlusten av den här världen för att jag är en privilegierad vit man från väst?«

Till höger om viadukten syns en reklamtafla för ett bostadsbolag. Texten: »Lean back, your life is on track.«

FOTO: NICK BRANDT, COURTESY OF FOTOGRAFISKA

– Jag är naturligtvis medveten om att det här är känsligt, så det är en fråga man måste ställa sig. **Var det även en reaktion du faktiskt mötte på plats när du tog dina bilder?**

– Nej, folk var påfallande avslappnade i sina reaktioner. För dem var jag mest en knäpp vit snubbe som dök upp med sina enorma pannåer: »Vem bryr sig?« Männerna i stenbrottet bar vidare på sina stenar, människorna på soptippen rotade på bland skräpet och barnen under viadukten fortsatte sniffa lim.

Bilderna med de limsniffande barnen är oerhört deprimerande. Många andra motiv visar trots allt en utveckling: infrastruktur kommer på plats, industrier erbjuder arbetstillfällen. Men där är allt klart: vägen är dragen, det nya

bostadsområdet på plats – och samhället har redan urartat.

– De barnen är hemlösa och helt utan socialt stöd. Jag kan inte se någon väg ut för dem, flera har redan svåra motoriska skador av sitt missbruk. Där satt även unga mammor, med sina spädbarn i famnen, och sniffade lim. Själv blev jag lika illa berörd av soptippen vi fotograferade på. 14 av 17 medlemmar i teamet utvecklade infektioner inom loppet av några dagar, samtidigt som vi var omgivna av barn som hade tippen som lekplats. **Finns det något som talar för att utvecklingen kan bromsas?**

– Om bevarandet av naturen enbart hänger på altruism och omtanke om djuren: nej, troligen inte. Men min poäng är att även det vilda djurlivet

erbjuder ekonomiska möjligheter. En tjuvjagad elefant kan inbringa 20 000 dollar, varav inga når samhället. Samtidigt finns det beräkningar som säger att samma elefant, om den får leva hela sitt liv, kan bidra med 1,6 miljoner dollar till den lokala turismnäringen. Jag vet ett ställe där ett cementföretag vill uppföra en fabrik mitt i elefanternas vandringsled, till de vanliga locktonerna: arbetstillfällen, ekonomisk utveckling. Men just där inser byborna vad som står på spel på längre sikt, och säger nej. Folk är pragmatiska: kan de förstöra naturen för ekonomisk vinning kan de även bevara den för ekonomisk vinning.

MATTIAS GÖRANSSON

Fredag 20 maj. Fotoutställningen *Inherit the Dust* öppnar på Fotografiska museet i Stockholm.

För att visa djuren i naturlig storlek spändes bilderna fast på upp till nio meter breda aluminiumramar, som flyttades för hand i 38-gradig värme.

FOTO: NICK BRANDT, COURTESY OF FOTOGRAFISKA